

SZABÓ DEZSŐ FÜZETEK

12

A magyar középosztály megteremtése.

BUDAPEST
1935. NOVEMBER HAVA
LUDAS MÁTYÁS KIADÁS

AZ ÚJ MAGYAR HONFOGLALÁS FELÉ.

A magyar középosztály megteremtése.

1.

Hogyan: hát ezután kell megteremtenünk a magyar középosztályt? *Igen.* Hát nincs magyar középosztály? *Nincs.* Mi hát az, amit mi magyar középosztálynak hívunk? Ez: *különböző fajú, különböző hitű, különböző történelmi érdekű embercsoportok hazug magyarságú, anarchikus tömege.*

2.

A polgári demokrácia a középosztályt tette a történelemcsinálás rétegévé, kialakító, formát adó tényezőjévé. Ez az osztály, melyhez tartozóságot nem születés, hanem az egyéni tehetség és a munka adott s mely az élet egészséges áramlásában folytonosan gazdagodhatott a felsőbb és alsóbb rétegek értékes elemeivel: a legalkalmasabb volt arra, hogy a történelmi munka egységébe szervezze az egyes nemzetek minden érdekű életerejét.

Nyugateurópában a középosztály kialakulása majdnem egyidejűleg kezdődik a nemzeti, vagy helyesebben: az ország-megalakulás folyamataival. A rohamosan alakuló városi élet, a jog, a tanítás, a kereskedelem, az ipar embereit közös kötelességek és közös jogok, közös érdekek és közös kiváltságok nevelik polgári szolidaritásokká, melyek az idő eljöttével kész szervezettségei, hatalmas erő-tényezői lesznek a történelemcsinálást magához ragadó új osztálynak. Ezek a szolidaritások mindennapi történelmi ránevelésben *a felelősség hő-*

sies elvállalására, a kezdeményezés okos merészségére s olyan morális hagyományokra idegezték rá az egyedeket, melyek az illető érdek- és munkaközösségek egészséges fejlődését lehetővé tették. Így a leendő középosztály elemei a sok százados történelmi nevelés folytán teljes lelki felfegyverzéssel voltak készek a demokratikus életharc feladataira.

A magyar faj minden térvészítésének, elhontalanodásának a saját hazájában egyik legfőbb oka: hogy ez nálunk nem így volt. Amennyiben a múltban a nemességet tekintjük középosztálynak: ez a születésileg elhatárolt osztály sem eredetében, sem történelmi funkcióiban, sem pszichéjében nem jelenthette a magyarság fokozatos felkészülését, ránevelődését a modern középosztály történelmi feladataira. Ellenkezőleg: történelmi neveltsége, hagyományai, lelki mechanizmusa rengeteg gátlást és hátrányt jelentettek a modern szabadversenyben. Ami fejlődő polgárságot pedig a városi élet, az ipar, a kereskedelem adtak az országnak: az túlnyomó, döntő többségben idegen volt. Ami városi élet, ipar és kereskedelem volt: az ezeknek jelentett védő kiváltságokat, szervezett szolidaritást, fokozatos felkészülést a demokratikus életharcra.

Itt kellett volna megfogni a magyarság nagy újjászervezését ezernyolcszázhatvanhétben. A politikai, kulturális és gazdasági intézmények új, egyetemes rendszerével ránevelni a magyarságot a modern élet minden feladatára és egész lelki mechanizmusát átalakítva: bevinni a magyar lélekbe a modern életharc két nélkülözhetetlen képességét: a felelősség bátor elvállalását és a minden pillanatnyi készséget a helyzettől diktált kezdeményezésre.

3.

Nem ez történt. A magyarságnak legnagyobb tragédiája, hogy újkori történelmében nem tudott kitermelni egy olyan férfit, ki egyetlen egységes gondolatrendszerrel a jövő győzelmes életformájává tudta volna tenni a magyarság mindenféle védelmét, ránevelődését a modern élet összes feladataira, saját sorsának irányítására. *A legújabb korban nem volt eqtjetlen nagy magyar államférfi sem.* Széchenyi nagy megmozdító volt, egy ropant líráju nagy történelmi költő. De folyton lávázó beteg lelki élete, tragikus hányattalásai a mindent mérés és mindentől megijedés közt: alkalmatlanná tették egy ilyen óriási egységes erőt kívánó szerepre. Kossuth, a hideg fejű, logikus látású nagyszerű agitátor — egyes részletek éles és helyes meglátásával is — igen távol volt a magyarság problémáinak egységes megpillantásától. Deák Ferenc nehéz következményű epizód: elvállalása egy olyan felelősségnek, melynek következményeit nem ő irányítja és nem látja. És amely külső és belső Trianonjával kétszeresen teszi hontalanná a magyarságot. Aztán jött a két Tisza. Nincs megásott magyar sír, mely ne volna örök vádra nyílt száj e két végzetes politikussal szemben.

4.

Nézzük: mi a magyarság középosztályi helyzete a kiegyezéssel új Kánaánná csorduló Magyarországon. Végtelenül tanulságos ez a helyzetkép s teljes lelki térképét adja az utolsó évtizedek halálos fejlődésének.

A hazai németiség azzal, hogy az Egyház, a hadsereg, a bürokrácia, a municipiális élet, a közoktatás stb. terén megszerzi az irányító helyek

döntő többségét: védett és széles utat nyit magának a középosztályá fejlődésre. A faj egyedeinek semmit sem kell feladniuk önmagukból, semmit sem kell megtagadniuk egyéniségükből, hogy bejuthassanak a középosztály életet jelentő helyeire. Hiszen a szelekció nagyrészt a sajátvérűek kezében van és ezek lelkük minden átörökölt tényezőjével éppen azért találják őket alkalmasnak a kiválasztásra, mert olyanok, amilyenek. Ők tehát éppen természetes mivoltukban, faji egyéniségük organikus törvényeinek szabad megélésével juthatnak leginkább előre. Számukra a múlt is nagyobb, alkalmasabb ránevelést jelentett a középosztályá fejlődésre. És most a saját fajbeliek által kitermelt életben szabadabban, otthonosabban mozoghatnak. Több ösztönzést kapnak egyvérbeli fellebbvalóiktól a felelősségvállalás a kezdeményezés bátorságára: az életharc megvívására. Kisebb mértékben ugyanez az eset a szláv fajúaknál is, de végzetesen és megsemmisítő erővel azonos az eset a zsidóságnál. Amint a zsidóság a pénzügy, az ipar, a kereskedelem, a sajtó, a könyvkiadás, a színház, a szabadpályák terén kezéberagadja az irányítás, a vagyon, a szelekció, a kenyér minden lehetőségeit: a fiumei sikátorban vagy Galícia borús rejtelmében született zsidó gyerek azzal a tudattal láthatta életét egyenes útnak a magyar Főrendiházig: hogy ezt az utat akkor teszi meg a leggyorsabban és a legkényelmesebben: ha minél teljesebben éli meg született zsidó énjét, ha minél zsidóbb. Hiszen sorsának intézői így ismernek benne önmagukra, így kaphat tőlük bizalmat, szeretetet, támogatást. Ez megint természetes, szabad és vidám fejlődést biztosított a faj egyedeinek s megadta nekik a felelősségvállalás és kezdeményezés bátorságát.

Lássuk most már annak a fajnak a helyzetét, mely vérével és munkájával megvásárolta ezt az országot és történelmi nevet adott neki.

A magyar faj egyedei már eleve annak az egyetemes gyanúnak a terhével indultak az életversenybe: hogy lelkük valamelyik zugában morcosságot hordanak az idegen dinasztia s az Ausztriához kötöttség ellen. Hiszen minden magyar családnak volt valamelyik tagján kék foltja a habsburgi csizmától s az idegen hadsereg mint egy rosszindulatú beteg daganat nyomta a magyar öntudatot. Így a magyar, már magyarrá születésének tényével politikailag megbízhatatlan, vagy legalább is gyanús lett. Aztán a magyar, ha nem is mindig tudatos faji okból: de teljesen eltérő lelki képletével természetesen kevésbé volt ajánlatos a szelekciót meghatározó germán vagy zsidó elemek szemében, mint a saját fajbeliek, kikben önmaguk képmását, megisméltődését örvendheték. Ez a tény nem csak az idegen hódítás rohamos terjedését jelentette, hanem: egy talán mélyebb szomorúságot is. A magyarnak, ha helyet akart kapni a középosztályban, ha előre akart jutni valamelyik téren: el kellett dugnia magyarságát, meg kellett tagadnia az anyacsókban öröklött ősi faji arcot: s magára kellett tornásznia a germán vagy zsidó ideológiát, a germán vagy zsidó életérdekek frazeológiáját.

Tehát: minél inkább volt egy magyarnak élethódító ösztöne, minél több mozdulás volt benne az élet és siker felé: annál inkább el kellett idegenülnie saját öröklött énjétől, faja életerdekeitől, annál inkább eszközévé kellett lennie valamelyik idegen életérdeknek. A magyarnak minden előre juttató lépésért be kellett taposnia a születésben kapott énje minden természetes, gazdag forrását. Az élettermésben nem követhette faji

énje szervi törvényeit. Minden percben egy elálcázott, hazug *én* súlyát kellett cipelnie. Természetes, hogy ez a folytonos letaposása igazi önmagának: megszegényítette az életnyilvánulások ösztönös, gazdagságát, felőrölte az alkotásra mozdult erőket, megsemmisítette, vagy kifejlődni nem engedte a felelősségvállaláshoz, vagy kezdeményezéshez szükséges bátorságot. A középosztály, mely a modern nemzeteknél a megújulás, a jövőbe épülés győzelmes szerve lett: nálunk egyéniségünk elvesztésének, kitaszítottságunknak, elhontalanodásunknak: minden tragédiánknek legfőbb esz-közévé vált.

5.

Lássuk legnagyobb vonásaiban: melyek ennek a természetrajzilag képtelen, beteg helyzetnek következményei, melyeket a megelőző beteg századok hasonló hatásai csak gyorsabb folyamatúvá tettek.

Vallási téren e következmények szemmel — szomorú szemmel — láthatók és kézzel foghatók. A katolicizmus valaha, hatalmas szervező erejével, az emberéletnek egységet adó formáival, folytonosan mozdító éberségével Európa friss népeinek túlárado erejét tudta egy alkotó, egység*es történelmi korba hozni. De, ha ez az egyetemes történelmi szerepe meg is szűnt, a mai napig is az egyes nemzetek kisebb-nagyobb részének tud egységes indítású, életformát adó legfelsőbb szervezettsége lenni. E szervezettség hatása túlrad saját hívei körén s bizonyos egyetemes vonásokban hatóelemévé lesz az effész nemzeti pszichének. Beviszi a lelkekbe az egység-szervezés szükségérzetét és hitét, a fegyelem ösztönös vállalását, a szolidaritás felelősségét és áldozatkészségét és azt a megérzést, hogy a közösség egész történelmi munka-

ját, a kor minden életalkotását a közösség és a kor erőinek legnagyobb termékenységét jelentő, mindenkire kötelező alapdogmákra kell felépíteni.

A katolicizmusnak ez a sokszor láthatatlan, de hatalmas építő erőt jelentő szerepe nálunk a középosztály beteg és természetellenes alakulása miatt majdnem semminek mondható. Az Egyház egyházi és világi helyeit képtelenül aránytalan többségben germán és szláv elemek foglalják el és az ő kezükben van a szelekció. Ezek a legjobb indulattal s minden tudatos akaratok ellenére is: az átöröklés s a természeti formátság végzetes erejével: jobban megértik, jobban meglátják, inkább tudják értékelni azokat, akiket velük egyfajta szolidaritás küld az egyházi pályára s akikben mintegy saját maguk folytatását látják. A magyar fajú fiatal papságnak tehát még abban az esetben is hátrány a magyarsága, ha a most teljessre érett pángermánizmus és pánszlávizmus egyetlen vezető lelkében sem tényező. Viszont: a magyar katolicizmus magyar tömegei nem találják meg az idegen vezetőségű Egyházban azt a legmélyebb egységet, melyet a közös fajúság tudatlan mélységei, ősi ösztönei, közös szorongásai és közös hajlamai teremtenek meg. Az eredmény itt is ugyanaz, mint amelyet fenntebb láttunk: a magyar katolikusként nem lehet olyan ösztönös, természetes, termékeny és szabad életformája a katolicizmus, mint a germán vagy szláv vemenek. Ezért nem tud a katolicizmus a katólikusság magyar tömegeiben olyan életlendületet, olyan lélekmozgósítást jelenteni és olyan szervezethez, mint a germán vagy szláv tömegekben. Kétségtelen: hogy az Egyháznak éppen olyan érdeke megszüntetni e beteg, igazságtalan és robbanásra vezető állapotokat, mint a magyarságnak.

És mivel az ember a legszentebb dolgokat is érdekei eszközévé teszi az egyetemes életmarakodásban: nem mindennapos Damoklesz-kard az a veszély, hogy a germán szolidaritás a pángermánizmus mai frenézisében a katolicizmust fogja felhasználni hódításában? Hogy mint katolicizmusnak követel magának mind több-több uralmi helyet a magyar életben? És ezzel aztán azt a kettős hadi előnyt is elérheti, hogy — bár a katolicizmus magyar tömegeinek is csak életveszteséget fog jelenteni ez a hódítás — a katolikus magyarságot mozgósíthatja a protestáns magyarság ellen. És: a magyarság zöméi protestánságuk örve alatt szoríthatja ki az életből.

6.

Nem rajzolom meg a mai idegen és beteg középosztályi alakulás végzetes következményeit az élet többi terén. Sokszor megtettem és valószínű: még sokszor nem kerülhetem el ezt a feladatot. Most vizsgálom: hogy ez a természetellenes fejlődés milyen lelkialkatot teremtett meg a középosztály magyar fajú rétegében. Indulat, de félelem nélkül is végzem ezt a szomorú feladatot. Ma égető történelmi szüksége a magyarságnak, hogy vállaljuk bármily diagnózis felelősségét. Természetes: hogy száz és száz egyéni kivétel van az itt következő általánosságok alul. De ezek izolált, szervezetlen, tehetetlenségre ítélt egyes esetek és nem lehetnek ható tényező a történelmi fejlődésben.

A középosztály magyar rétege nagy általánosságban három csoportra oszlik: 1. a germán érdekűek, 2. a zsidó érdekűek és: 3. a mindkét érdekcsoporthoz szervezkedők csoportjára.

Az első csoportba tartozók különösen a minisztériumok, az állami bürokrácia, városi és me-

gyei hivatalok, az Egyetemek, az állami és katolikus iskolák, a tudományos és irodalmi intézmények körében találják meg a mindennapi kenyerüket. Ezek mindenekelőtt, mellveregetően és hangosan: *magyarok* és *hazafiak*. Ennek a *magyarságnak* és *hazafiságnak* a következő elég meglepő tartalma van:

1. A világ legcsodálatosabb nemzete a német. A magyarság csak úgy maradhat fenn, ha sorsát mindenben a német erőhöz köti. Ha intézményeit, törvényeit s még a lélekformálás módjait is német mintára rendezi be. A németiség nélkül a magyarság még kölcsönvett kopoltyukkkal sem tudna lélegzteni. A német nyelv tanulása és tanítása első hazafias kötelessége minden jó magyarnak.

2. A világháború kizárólagos okai *a)* a nagy Entente, mely Németországot irigyelte és *b)* a kis Entente, mely Magyarországot irigyelte.

3. A történelmi magyar föld megrablása minden irányban örök bosszúra kötelező bűn. Kivéve Ausztria esetét. Dicső szövetségünk Nyugatmagyarországot a sokszázados igen meleg, sőt néha forró osztrák-magyar barátság szimbólumául kérte magának emlékül.

4. A többi irányban intranszigiens irredenta kötelező minden magyarra. De ha Németország csak úgy tudja maga mellé nyerni Jugoszláviát, hogy biztosítja neki Délmagyarország birtokát némi kis határkiigazító móka ellenében, akkor: egye fene, lemondunk Délmagyarországról s beveszünk két szerbet abba a dalárdába, melyben magyarságunk túteljét öntjük ki a Wacht am Rhein éneklésével. És ha Németország Csehszlovákiát nyeri maga mellé azzal, hogy Északmagyarország birtokát biztosítja neki megint valami határmókéval: hát akkor Északmagyarországról

mondunk le és így tovább. Lieb Vaterland, magst ruhig sein .. ,

5. A háborús összeomlás kizárólagos okai és minden egyéb nyomorúságunk okai: a zsidók. Ezért halálos tévedés volt annyi teret engedni a zsidóságnak a magyar életben. Tehát: el kell venni a zsidóktól a meghódított helyeket és a többi helyekkel együtt a német-magyarok kezébe kell adni, kiknek több ellenálló erejük van a zsidó hódítással szemben, mint a magyar-magyaroknak. Ebben az esetben a zsidók már azért sem vehetnek el többé semmit a magyaroktól, mert nem lesz mit elvenniük. Különben is: a német-magyarok megbízhatóbb magyarok. Meg: a magyarság annyira összevissza-házasodott a németiséggel, hogy a németek a legközelebbi rokonaink. Hiszen az új gájszteszviisszensaft kimutatta, hogy a magyaroknak semmi közük Ázsiához, hanem a poroszoktól származtak a poroszság egy megfélemezett pillanatában. Bizonyíték: hogy még ma is csak úgy poroszkálunk az élet útján.

6. A magyar ifjúságot csak a német bursensáftok formáiban lehet turánilag mérleghitelesített megbízható magyarokká nevelni. Igaz, hogy ezek az ízléstelen bursensáftok már Németországban is döglésre értek. De a magyarság jól felfogott szempontjából még mindig jobb egy döglött német forma, mint egy élő magyar forma.

7. Az újkor legnagyobb magyarja: Tisza István. Hogy miért, nem igen tudjuk megindokolni. De egy bizonyos: ő nem engedte ugrálni a bugrisokat és mindig hű volt Németországhoz. Hozzá hasonló nagyság még csak egy van: Rákosi Jenő. Ő olyan szépen tudott énekelni a harmincmillió magyarról, hocv huszonkétmillió rögtön el is olvadt belőle a gyönyörűségtől. Az új magyar irodalom két legnagyobb és legmagyarabb költsége:

Gyóni Géza és Freissberger-Gyula-Diák. Az elsőnek Ferenc Ferdinánd trónörökösről szóló költeménye örök emléke marad az ősi magyar léleknek és igazán megérte azt a magyar vért, mely a világháborúban ömlött miatta. A másik Gömbös Gyula reformminiszterelnök legértékesebb irodalmi képzeteinek kialakulásában tudott döntő tényező lenni.

7.

Tudom: sokan karikatúrának, groteszk túlzásnak fogják mondani a „*magyar hazafiság*” e rajzát. Pedig lényegében és megnyilatkozásaiban ezer szörnyűséggel képtelenebb.

Idegen feltételek parancsa alatt, idegen psziché formáiban, idegen életakarat mozdulásában, saját ősi talaját minden percben megtagadva, nem fejlődhetve átörökölt énje organikus törvénye szerint: természetesen csak beteg képlet lehet a középosztály magyar rétege. Öt alapbetegsége van a sok egyéb betegség közt ennek a rétegnek és ezek a betegségek nem csak önmagának, saját gyermekei jövőjének, hanem: halálos végzetet jelentenek az egész magyarságnak. Ez az öt alapbetegség, mely a lelkiélet egymásba áramló egységében voltaképpen egyetlenegy betegség, fájdalmasan közös a magyar középosztályi réteg minden csoportjával.

Első betegség: *az ideológia zagyvasága*. Ha beszélsz egy magyar paraszttal, vagy ha beszélsz a középosztály német vagy zsidó rétegének valamely tagjával: meglep az az egység, az a logikus összefüggés, melyet különböző lelki elemei összeadnak. Ha beszélsz velük általában az emberről és céljairól, vagy a gazdasági helyzetről, egy közismert politikusról, külpolitikáról, vallásról stb.: minden megnyilatkozásuk az élettapasztalat, az életérdek mély egységében van minden más meg-

nyilatkozásukkal. Az így élénk táruzó ideológia lehet szegényes, lehet naiv: de minden elemében egységes, támogatja egymást és hű kifejezője annak az életnek és életérdekeknek, amelyben és amelyekért a megnyilatkozó él. A középosztály maszvar rétegénél ez másként van, halálosan másként.

Szidja pld. a liberalizmust és a magyarság legfőbb veszélyének tartja. És ugyanakkor a zsidóságot kivéve, minden más fajjal szemben a legkorlátlanabban liberális magatartást követel. Vagy tájtékozán liberális, de: még lélegzetet sem akar engedni a más lelkialkatúak, a más meggyőződésűek számára. Isteníti a két Tiszát, de halálos történelmi bűnnek tartja a két Tisza politikájának majdnem minden elemét. Vastag hangon hiszi a hitét, de elhatározásait e hittal legellentélesebb elemek alakítják ki. Nemesebb értelemben vett konzervatívnek mondja magát. De ha megkérde: mit konzervált és mit akar konzerválni: puffogó frázisaiban látod: hogy semmit sem tudott és semmit sem akar konzerválni stb. stb. Egész lelkiélete bárgyú, életépítésre képtelen kalamajkája a legellentélesebb elemeknek.

Második betegség: *A szociális érzék hiánya.* Ez a réteg kétféle elemből érkezett középosztályá: 1. A kiváltságaiból, vagyonából lezuhant dzsentriből. 2. A falusi parasztság, a munkásság vagy az apró alkalmazottak rétegeiből. Az első esetben szolgálai meghunyászkodását, lihegő vak engedelmisségét, énjének folytonos megtagadását a pályáját meghatározó hatalmakkal szemben kárpótolja azzal, hogy régi úrgöggjével elhatárolja magát az alatta levők, vagy vele egy sorson élők, de szerényebb származásúak érdekeitől s a munka és tehetség jogos igényeinek dölyfös elutasításával, el nem ismerésével igyekszik őt is kitermelő urai-

hoz hasonló úr lenni a maga szemétdombja kis körében. Az „*én úrnak születtem*”, „*én úriember vagyok*” pimasz, becstelen és hülye mondatok állandóan megismétlő jelei ennek a torz lelkületnek, mely ellopja magát a magyar munka, a magyar végzet sorsközösségének kötelességeitől s amely korlátlanul hitvány úrrá és korlátlanul alacsony szolgálává teszi. A magyarságot kitermelő uralkodó érdekszövetségek jól ismerik ezt a lelki vonását s a tekintetes, nagyságos, méltóságos, kegyelmes és más hülye és antidiluviális címek szétosztogató sával igyekeznek fenntartani ezt a természetellenes megoszlást. Ismeretes, hogy e címeknek milyen végzetes ígérete van a középosztályú magyarra s mennyire megszabják ezek nemcsak lelki, hanem testi magatartását is. Legnagyobb-részt ezek a címek tudják elővarázsolni azt a természetrajzilag képtelen állapotot, hogy a magyar középosztályú ember, kit önmagának és gyermekeinek minden életérdeke a magyar munka többi tömegeinek: a magyar parasztságnak és a magyar munkásságnak szolidaritásába hí: azoknak az érdekszövetségeknek lesz mindenrekaphatója, melyek őt és gyermekeit is a legirgalmatlanabb önzéssel termelik ki.

Hogy milyen ragadós, mennyire megfertőző mindent ez a címvérbaj, jellemző rá az evangélium tisztaságára visszareformált egyházak tiszteletes, nagytiszteletű és fő tiszteletű címszivárványa. Isten egyszerű emberbáránya nem igen tudná megérteni ezt a tisztelet-crescendót. Ismerve az emberi lélek belső megépülését, így okoskodnék: Tisztelet csak egyetlenegy van: az egész tisztelet. Ha ebből egy parányit is elvesznek: már nem tisztelet, mert a tisztelet egy abszolút érzés-teljesség, érzés-egység. így tehát: vagy a fokozatoknak nincs semmi értelmük és sült bolondságok. Vagy

az alsóbb fokozatok hiányos tiszteletet jelentenek, tehát: nem jelentenek tiszteletet. Viszont, az evangélium meghamisíthatlan szellemének újabb, hogy úgy mondjam: reformkutatói hatalmas érvekkel erősítik, hogy a szelídszemű Jézusnak igazi szándéka az volt, hogy szolgálait a következő tisztelet-tarifába oszsa be:

1. *A végzett theologusok címe: tiszteleteske úrficska.*

2. *A káplánok címe: altiszteletes úrfika.*

3. *A kis falvak papjaié és a körlelkészeké: nócsak-tiszteletes úr.*

4. *A rendes falvakéi: tiszteletes úr.*

5. *A nagyobb falvak papjaié: tyú-be-tiszteletes úr!*

6. *A kisebb városok papjaié: nagy tiszteletű úr.*

7. *Az espereseké és a nagyobb vidéki városok papjaié: főtiszteletű úr.*

8. *A püspöké: ez-már-dőfi-főtiszteletű úr.*

E szövegmagyarázók szerint az örök boldogságban is nyolc gondosan elkülönített lakosztály külön előszobával és külön fürdőszobával fogja várni e nyolc kaszt tagjait. Nem lévén szakértő, nem merek nemet mondani a felhozott mélyen evangéliumi érvek ellen. Csak szelíd alázattal kérem: az arányosság kedvéért lendítsünk akkor valamit a szegény Jézus helyzetén is. Hogy a jászolban született Emberfia: tragikus keresztyén, melyet egyenlően viselt mindnyájunkért, öt vérvő sebének örökre nyílt szájával, melyekkel az emberi testvériség nagy álmáról beszél: megkapja a kormány-Főmegváltó, vagy legalább is: a Corvin Főkrisztus címet.

8.

Harmadik betegség: *A felelősségvállalásnak és kezdeményezésnek* teljes hiánya. Sokszor kifejttem e betegség okait és megmutattam: mily végzetes következményei voltak a magyar történelem nagy fordulójánál, pld. a háború kitörésekor, az összeomlás és a kommün bukása után.

Negyedik betegség: *A lelki heroizmus hiánya.* Ez talán a gyökérbetegsége ennek a szerencsétlen rétegnek s minden egyéb betegsége talán ennek a változata.

Fájdalom és szégyen fogja a tollat e lelki vonás megrajzolásánál, de: a betegség ismerete nélkül nincs gyógyulás. Itt nem arról a tesli bátorságról van szó, mely a fizikai veszély vagy kihívás perciben vért kerget az izmokba s védelemre vagy támadásra mozdítja a karokat. Ez a testi bátorság elég ritkán hiányzik magyar embernél. A lelki kiállítás, a lelki helytállás, vagy az esetlegesen szükséges lelki lámadás eseteiben mutat végtelen gyávaságot ez a réteg. Példát mondok. A kommünnek nevezett Zsidó hitlerizmus alatta az egész magyar középosztály piros jelvénnel gomblyukában, minden ős ösztöne ellenére mindennapos meghunyászkodásban lihegte új urai előtt hogy ő mindig milyen „szociális gondolkodású” volt s hogy a régi rezsim, melynek éppen ő volt mindenrekapható szolgálja, tényleg már megérett a halálra. És mikor magyarokat dobtak ki hivatalukból, magyarokat vertek véresre, hurcoltak börtönbe vagy gyilkoltak meg: mindenki elszéledt mellőlük, nem volt szolidaritás a bántott magyar számára, nem volt bátorság a zsidó frazeológia, zsidó ököl és zsidó uralmi vágy ellen. Egy pár — aránylag igen csekély számú zsidó — térdei alá szorította az egész országot. Milyen másként viselkedett az olcsó léhasággal megvetett és gyávnak csúfolt zsidóság

a rákövetkező időben! Mikor a kommün bukása utáni napokban igazán nem volt feltűnő előny zsidónak lenni az előbb letiport ország dühös szégyene előtt: milyen hősiesen tudta védeni minden zsidó minden zsidó igazát, hogy odaállt megbántott fajtestvére mellé, hogy igyekezett menteni a veszélybe kerülőt, milyen hisztérikus tevékenységgel igyekezett megakadályozni minden zsidó szenvedést. És ezt éppen úgy tette a faj legsilányabb, legértéktelenebb tagja, mint a legkiválóbb. Csoda-e hát, ha az öntudatos német és zsidó fajjal szemben újból és újból elveszítjük az életharcot?!

Tudom jól, hogy egész európai ezerévünk s az ezernyolcszázhatvanhétől kezdve mai napig tartó állampolitika és életrendszer teljes magyarázatát adják ennek a gyávaságnak. De kisebb baj a baj és vigasztalás az, ha meg tudjuk okolni? Kevésbé halálos betegség a kolera, ha tudjuk, hogy milyen körülmények között kaptuk meg?

Ötödik betegség: *A szolidaritási hajlam, a szolidaritási érzés majdnem teljes hiánya.* Ezen a téren aztán valami olyant produkálunk, ami tényleg a természetrajz legritkább meglepetései közé tartozik. A középosztályú magyar ember olyan, mint a tükörbe néző kutya: ha magyart lát, vagy fogat vicsorít rá, vagy sajátos félelemszerű érzéssel elkullog mellőle. Mintha minden magyar félne, hogy eskü alatt tanúnak kell lennie a másik magyarsága miatt valami nehéz vádú törvényszék előtt. Mintha sötétvégzetű betegség volna a magyarság és saját végzetére acsarogna, vagy saját végzetétől akarna elfutni, mikor megpillant egy másik magyart.

Ennek az embervilágban páratlan, vagy legalább is ilyen arányban páratlan lelki vonásnak a magyarázatára nem elég a történelmi fejlődés. Hiszen más fajokat éppen az idegen nyomások.

kovácsoltak egybe törhetetlen egységgé. Nem adnak elég magyarázatot az eddig felsorolt lelki betegségek sem, bár kétségtelen, hogy mindenkinek és különösen a lelki bátorság hiányának nagy szerepe van e riasztó különösségű lelki vonás megalkulásában. De talán nem tévedek, ha gyökérokat mégis a *sátorra* viszem vissza.

Igen: a hajdan sátorlakó magyar most lelkében hordja a sátort. Valaha állataival, családjá népével nagy területen élt sátrában. Ez a sátorkörnyék az ő birodalma volt, itt ő volt az egyetlen, úr, ennek a szemétdombnak ő volt a legfőbb díszkakasa. Bárki akart benyomulni ebbe az ő életébe, a hatalomféltés, az irigység, a gyanakvás felriadó-érzéseivel fogadta. A sátort elvitte az idő, de lelki levegője megmaradt. A magyar meg tud hunyász-kodni az idegen nagyobb vagy ügyesebb erő előtt, de: társulni a rokonerőkkel közös érdekek védelmére vagy elérésére: képtelen.

9.

A zsidóérdekű magyarok inkább a sajtó, az ipar, a kereskedelem, a pénzügy, a szabadpályák, a városi és testületi iskolák kenyérhelyein található, de természetesen: szórványosan mindenütt.

Ezek mindenekelőtt nem ennyi és ennyi kilójú testek, nem ilyen és ilyen vonású maguknak szabott lelkek, hanem: *liberalisok*. Úgy liberálisok, amint csürdögölo a csürdögölő, ammóniák az ammóniák vagy tulipiros a tulipiros: minden, pillanatban a lehető legtöbb érzékszervet tömnek tele a liberalizmusukkal.

Ez a liberalizmus egy egészen sajátos, honti használatra készített egy porzójú liberalizmus. Ez a liberalizmus például máig is elfelejtette kifejteni, hogy milyen új jog- és életrendszert jelent a liberalizmus a magyar parasztság, a magyar szellemi

munkásság, a magyar faj számára. Ez a liberalizmus például igen nemes haragot tud előállítani, ha „*Ember és Ember között különbséget tesznek*”. De sajtáságosan mindig csak akkor, ha az a nagybetűvel írt *Ember*, akinek érdekében ez az epikus zsörlőlődés történik: zsidó. De ha zsidó tesz különbséget a zsidó Ember és a nemzsidó ember között az utóbbi kárára: nemes magyarunk liberalizmus hallgatag, mint magános fűz az Ontario partján. Gyönyörűen tudja szavalni, hogy: „*nem felekezete szerint kell értékelni az embereket*”. De ha zsidó juttat valamiben meg nem érdemeli előnyt a zsidó felekezetűnek, azt a szolidaritás igen természetes jelenségének tartja, bizonyos jellemzéseket, kritikákat, harci módokat a zsidósággal szemben az *antiszemitizmus* gyűjtő neve alatt mély emberi hördülettel tart sötét középkoriasságnak. De ha zsidó használ sokkal igaztalanabb jellemzéseket, kritikákat és harci módokat a magyar ellen: az nem antimagyarizmus, az nem sötét középkor, hanem: a vélemény és lelkiismeret szabadsága, haladó világnézet, felvilágosultság és kulturális gála-promenáde. Ha a csúzi sakter fia antiszemitizmust kiált, mert még a negyedik elemije után sem tették meg kultuszállamtikárrá: vitam et sanguinem — s kardot ránt a megdőfött liberalizmus védelmére. De ha a magyar élet zsidó-megszállású terein még csak egy rozoga numerus clausus sem jut a magyarok számára: az meg sem rezdíti Emberi lelke nyugodt felszínét. Egy egyetemről kiszorult zsidógyerekért fekete tótágot áll a legöregebb fájdalom, de ha egy mezítlábas galíciai bemegegy egy hordó pálinkával egy magyar faluba és egy pár év alatt az egész falut kifordítja földjéből, házából, kenyereből, munkája minden eredményéből: azt a struggle for life igen Darwinos, természettudományos jelenségének tart-

ja. Összegezve: az életharcban a magyarság leg-
 elemibb védekezései is a zsidósággal szemben
 Magyarországon: elfogultság, antiszemitizmus,
 basszus-színű középkor. A zsidóság minden vé-
 delmi és hódítási ténye a magyarsággal szemben:
Liberalizmus!

Fölösleges itt bővebben foglalkoznom a kö-
 zéposztály magyar rétegének harmadik csoportjá-
 val, mely nemes Janus arcára tudja egyesíteni
 mind a két előbbi csoport vonásait. A tragikus íté-
 let, mely kilüktet a középosztály magyar rétegének
 szemléletéből: *lelkileg gyarmatosított emberréteg,*
mely csak idegen kitermelőinek terem életet.

10.

Az élet és jövő minden parancsa sürgeti: a
 mai hibrid, idegen és beteg középosztály helyébe
 új középosztályt kell fejleszteni. *Meg kell terem-*
tetni a magyar középosztályt.

Honnan vegyük az emberanyagot ehhez az új
 középosztályhoz? A válasz világos, mint az élni
 akaró élet minden alap-parancsa. Meg kell nyit-
 nunk a magyarság összes erőinek időtlen rezer-
 voárját: a magyar parasztságot s az ő arra alkal-
 mas elemeivel kell elárasztani a magyar élet közép-
 osztályi helyeit. A nemzeti egészség, a jövőbe fej-
 lődés alaptétele: *a középosztály szerves folytatása,*
kifejezője, sajátos történelmi szerve legyen a nem-
zeti munka milliós tömegeinek, a parasztságnak
és a munkásságnak.

Hogyan valósítható meg az egészségnek, az
 igazságnak, a magyar megmaradásnak ez az el-
 odázhatatlan feladata?

A magyar Állam központi információs intéz-
 ményt állít fel Budapesten. Ez az intézmény foly-
 tonos kapcsolatban áll az ország összes elemi és
 polgári iskolájával. Ezek az iskolák évről-évre

részletes jelentést küldenek azokról a gyermekekről, kik valamilyen tehetséget mutattak, megjelölve, hogy nézetük szerint ez a tehetség milyen munkakörre utalja a gyermeket.

Ez az évről-évre megismétlődő, a mindennapi megfigyelésen alapuló ismeret az egyetlen helyes kiválasztási módja az értékeknek. Az úgynevezett tehetségversenyek ostobák és a magyar lélek nem ismerésére mutatnak. Nem lehet a gyermek értékének megismerését egy pillanatnyi idegállapotra bízni. Az ilyen versenyekben éppen a mélyebbtelhetségű, bonyolultabb lelkű egyének bicsaklanak a legkönnyebben félre. E versenyek általában a törtető ügyes közepeseknek nyitnak utat. A magyar psziché pedig a legkevésbé hajlamos a versenyek lihegésére s így ezek a versenyek mindig az idegen közepesek diadalai lesznek.

És semmiképpen sem lehet a szelekciót az iskolai „*tiszta jeles*” vagy „*tiszta kitűnő*” bizonyítványokra alapítani. A pedagógiai éleinek egyik majdnem törvényté ismétlődött tapasztalata az, hogy az úgynevezett *tiszta jeles* bizonyítvány a legritkább, a legkivételesebb esetben jelent igazi tehetséget. Ezek a *tiszta jeles* tanulók rendszeren a tanár urak számára igen kényelmes közepes, vagy gyengeközepes képességű gyermekek, kiket a saját erősen kifejlett szorgalmuk vagy szüleik — néha beteges — becsvágya fűt. Ezek a *tisztajelesek* az életben igen sokszor elfáradt, eltaplósodott és általában: igen közepes jelenségek. Igazi ígéreték azok a gyermekek, kik valamiben rendkívüli hajlamot mutatnak vagy pedig általános gyors találékonyságot. Az ilyenek, különösen a magyar gyerekek, kiknek ritkán betegségük a túliparkodás, néha még a legkedveltebb tantárgyaikban is megelégszenek a *kettőssel*, ami nekik semmi fáradtságba sem kerül, a többiekben pedig éppen hogy

csak a *hármast* méltóztatnak megszerezni. De az elfogulatlan és jószemű tanító vagy tanár ezekben könnyen meglátja a magyar jövő erős ígéreteit.

Azt itt csak mellékesen jegyzem meg, hogy az a nemzet, mely a kiválasztás alapjává a magas tandíjak s az oktatás bármely más megdrágítása révén a pénzt teszi: az elaljasodás olyan fokát érte el, hogy emberi érdek és emberi kötelesség elpusztítani a föld színéről.

Ugyanakkor az Állam kollégium hungaricumokat állít fel Budapesten és a vidék nagy metropolisaiban. Ezekbe a hatalmas internátusokba gyűjti fel a magyar nép azon gyermekeit, kiket az információs intézmény tényleges fölülvizsgálatai után alkalmasoknak ítél a kiválasztásra. Ezeket aztán hajlamuk szerint küldi az üzleti, ipari, művészi, irodalmi; tanítói; jogi; orvosi; mérnöki; katonai stb. pályákra eljuttató közép- és később: főiskolákra. Az internátusoknak csupán nevelői szerepük volna. Az ifjú ezek nevelésében és eltartásában volna egészen addig, míg a közösség szolgálatába lép. A végzett ifjak kötelező elhelyezéséről az Állam és az Állam által e célra megszervezett testületek, vállalatok stb. gondoskodnának.

Kivéve a nyilvánvalóan vagyonos szülők esetét: ezeket a gyermekeket egész tanuló pályájukon *Ingeny* látná el az Állam mindennel. A költségeket, az Államélet egészségesebb berendezkedéséig, az átmeneti években azokra a rétegekre hárítanák kulturális adó formájában, melyek a magyar nép munkájából s a magyar föld terméséből legdúsabban részesülnek.

11.

Tudom, hogy ez a javaslat ma még képtelenségnek látszik, amint örült agyrémnek látták a fascizmust hat héttel a fascizmus előtt, vagy a kemalizmust az utolsó szultáni rezsim emberei. De addig is, amíg jön egy magyar testből kinőtt széleslátású, széles szívű hatalmas történelmi építő, ki élő és éltető valósággá fog tenni minden ilyen „képtelenséget”, nem állhatnának-e össze a magyarság azon elemei, kiknek aggodalmuk és sorsuk a magyar sors, hogy meginduljunk az itt megjelölt úton a magyar nép felemeítésére, az egész magyarság regenerálására, a végleges új honfoglalásra? A felekezetek, egyes magyar városok és községek, szervezettségbe egyesülő jóindulatú magyarok, a magyar ifjúság emberarcú része nem léphetnének-e munkába, hogy a magyar falu minél több tehetséges gyermekét juttassák a magyar középosztály építőjévé? Nem lehetne-e megszervezni a gyermektelen, vagy kevésgyermekű, vagy vagyonos magyar családokat: hogy egy-egy tehetséges magyar paraszt- vagy munkásgyermek felnevelésének minden gondját elvállalják? És a nőtlen és férjtelen tehetős férfiakat és nőket? És vájjon a községek és városok nem vállalhatnák egy-két ilyen neveltetés gondjait? És vájjon nem lehetne-e a népoktatás tanítóit és tanárait megszervezni egy információs közösségbe? Akarni, szervezni: ez az élet két alaptitka.

12.

Átcsereálni, felújítani az idegen és beteg középosztályt a magyar nép erős, friss hajtásaival: ez az első teendő. De ez nem minden. A legkiválóbb emberanyagot is a régi középosztály képére torzíthatnák a mai államgépezet áldó hatásai. Az új emberanyaghoz új életformák szükségesek.

Szolidaritásra, a felelősség elvállalás bátorságára, a kezdeményezés ösztönös mérésére nevelni az új középosztály tagjait: ez a magyar megmaradás, a magyar jövő legfőbb feladata. Az iskolai nevelés, különösen a cserkészlet segítségével végtelen sokat tehet ezen a téren. De ez mind csak előkészítés. *Szolidaritásra, felelősség és kezdeményezés elvállalására csak jogaikban és munkájukban intézményesen megvédett szabad emberek képesek.* Ezért nélkülözhetetlen, hogy az egyes foglalkozási ágak, államiak és nem államiak: széles autonómiajú egységek legyenek, melyeknek tagjai, az Állam felügyelete alatt, elég széles határokig intéznék a maguk sorsukat s az állások elosztásában és a fegyelmi ügyek elintézésében is döntő szerepet gyakorolhatnának az állami vagy egyéb többségi akarat mellett.

A magyarság a halál felé megy, ha idegen-izmusok, világnézeti trösztök, becstelen jobb- és baloldalok útját járja. Az élet és megújulás felé egyetlenegy út vezet: ha az ország összes fizikai és pszichikai adottságaira egy olyan új életrendszert építünk: melyben minél kevesebb lesz a magyar szenvedés és minél több biztosíték lesz a magyar egészség magyar munka, a magyar tudás és a magyar bölcső számára.

Philadelphia, 1935. október 10.